DIN GALERIA PORTARILOR CELEBRI

GYULA GROSICS
– Pantera neagră –

„Îmi pare rău, dar trebuie să-ți spun că n-ai să devii niciodată un portar de clasă".

Cu aceste cuvinte l-a primit pe Grosics antrenorul echipei de juniori în care-și făcuse debutul. Echipa pierduse cu 1—9. Toate cele nouă puncte le-a primit Grosics, astăzi considerat ca unul din fostele glorii ale acestui post. Cînd evocăm marile victorii ale naționalei ungare și ale campioanei, Honved, între 1950—1954, ne gîndim la „echipa de aur" cu Hidegkuti, Puskas, Kocsis, Boszik. Grosics et co. Fără excepție, experții îl citează pe Grosics ca unul din cei mai buni portari ai lumii din ultimii 25 de ani.

Grosics, care este originar din Dorog, o localitate minieră situată la aproximativ 100 km de capitală, s-a născut la 4 februarie 1926. După debutul cu totul nepromițător, drumul său în fotbal a luat o altă turnură. Într-o etapă din campionatul diviziei a II-a, AC Dorog a rămas fără portar. Cei doi titulari au trebuit să plece pe front. Atunci un jucător și-a amintit de Grosics dar și de acel 1:9. Dar, ce să faci? La nevoie era și el bun! Întrebat dacă vrea să facă deplasarea la Komaron, Gyula a crezut la început că e vorba de o excursie organizată pentru suporteri. Pe drum însă, i s-a dat de înțeles că pentru el această deplasare nu este o excursie și că este solicitat să joace în echipa mare, ca portar titular.

La început, Grosics nu a acceptat oferta, spunînd că „răpirea" lui a fost zadarnică, că l-a cuprins o teamă care ar putea să coste echipa. Totuși, pînă la urmă tînărul în vîrstă de numai 13 ani s-a lăsat convins de jucători, care i-au băgat în cap că cele întîmplate au fost numai un accident și că are în fața lui un mare viitor.

AC Dorog a cîștigat meciul cu 2:1. Grosics nu și-a dezamăgit colegii, a apărat foarte bine; astfel a debutat unul din cei mai mari portari ai lumii.

Cu acest joc, el și-a cîștigat locul în echipă, spre bucuria tatălui său, mare amator de fotbal și susținător al echipei Dorog, dar spre dezamăgirea mamei, care dorea din tot sufletul ca fiul ei să-și îndrepte pașii spre un tărîm cu totul opus sportului. Ea vroia ca Gyula să devină preot sau, în cel mai rău caz, profesor de muzică. Această ultimă năzuință a mamei nu era neîntemeiată. Gyula avea într-adevăr mari înclinații pentru muzică. Dînd însă peste un profesor foarte ciudat, care i-a acrit orele de vioară, el a renunțat repede la această pasiune, dar nu definitiv, pentru că și astăzi încă îl stăpînește foarte mult. Muzica de operă îi creează cele mai plăcute clipe de destindere în timpul liber.

Fotbalul l-a practicat de mic copil. Încă de la vîrsta de 12 ani (deci cu un an înainte de debutul lui în divizia a II-a), el juca într-o echipă de stradă, care într-o bună zi a avut ca adversar formația de juniori AC Dorog. „Unsprezecele" neorganizat și neantrenat al lui Gyula a cîștigat cu 2—0. După acest meci, mai mulți copii, printre care și Grosics, au fost incluși în lotul echipei AC Dorog. În vara anului 1938 s-a jucat acel meci pierdut cu 1—9, meci care l-a amărît atît de mult pe Grosics. Colegii lui din echipă nu-l mai vedeau cu ochi buni. Dîndu-și seama de cele întîmplate, dar nevrînd să renunțe la fotbal, el a cerut să fie folosit mai departe ca ...atacant. Foarte dezamăgit a fost și tatăl lui, care urmărea pas cu pas evoluția fiului său, deși aceasta nu lăsa să se întrevadă că va deveni cîndva un fotbalist renumit.

LA A. C. DOROG

După ce a absolvit școala de comerț, el s-a angajat la întreprinderea minieră din Dorog, unde și-a continuat activitatea sportivă, întreruptă însă curînd din cauza războiului. Armata germană evacuînd tineretul din oraș, l-a transportat și pe Grosics în lagărul de concentrare de la Salzburg, unde trebuia să fie instruit pentru front. Între timp însă, războiul a luat sfîrșit și în august 1945 s-a reîntors acasă. Ajuns pe meleagurile natale, Gyula a devenit unul din înflăcărații reorganizatori ai activității sportive la clubul AC Dorog. Pe acele timpuri, deși făcea parte din prima categorie, echipa nu beneficia de nici un ajutor bănesc. Tineretul însă a compensat această lipsă, ca și altele, prin elanul și dragostea lui pentru fotbal. Organizator însuflețit, Grosics, (în vîrstă de 19 ani) a cunoscut o mare bucurie. Într-o zi federația i-a făcut cunoscut că face parte din lotul echipei naționale, care își va începe pregătirile pentru un meci cu Austria la Budapesta. Lui Gyula nu-i venea să creadă că ar putea să facă parte din echipa națională împreună cu renumitul atacant Zsengeller, idolul lui de la primii pași în fotbal. La această partidă însă el a participat numai ca rezervă, dar a fost prima întîlnire internațională pe care a putut s-o urmărească. Cum era de așteptat, Ungaria a cîștigat cu 2—0. După 8 luni, adică la 4 mai 1947, s-a jucat revanșa. Ungaria a cîștigat cu 5—2; Grosics a stat din nou pe banca de rezerve.

După sezonul 1947—48, cînd echipa AC Dorog a retrogradat, Grosics s-a decis să se mute la Budapesta, de unde unul dintre cele mai bogate cluburi, Mateosz, i-a făcut o ofertă acceptabilă. Aici Grosics a avut posibilitatea să se perfecționeze și să-și pună în valoare calitățile de portar. Țelul lui era să intre în prima echipă (destul de renumită) în care juca mijlocașul Zakarias, care împreună cu Boszik a format renumitul cuplu al „Wunderteam"-ului maghiar. A reușit mai repede decît se aștepta. Iar în luna august 1947 a jucat și în primul său joc interțări, împotriva Albaniei, partidă pe care Ungaria a cîștigat-o, la Budapesta, cu 2—0.

La Mateosz, Grosics s-a simțit repede ca la el acasă, fiind foarte apreciat de toată lumea. Aici cel mai bun prieten al lui a fost Bertalan Bagoly, originar din România. Într-o zi, la o discuție amicală, Bertalan i-a povestit lui Grosics despre familia lui, arătîndu-i și fotografii, printre care și una a surorii sale, care locuia la Oradea. Grosics, deși o fire foarte timidă, nu și-a putut ascunde sentimentele pentru această fată, văzută numai în fotografie. Ori de cîte ori se întîlnea cu prietenul său, discuția aluneca spre Tünde. Mare i-a fost bucuria cînd a aflat că echipa Mateosz va pleca într-un turneu în România. Bertalan îi promisese să-l introducă în familia sa. Grosics aștepta cu nerăbdare această clipă. În toamna anului 1948, Mateosz a întreprins turneul. Tünde, elevă din Oradea, a însoțit echipa budapestană pe tot timpul ședерii ei în România. Aceste zile au fost suficiente pentru ca cei doi să se îndrăgostească și în 1950 s-au decis să se căsătorească. Formele de rigoare s-au completat la Oradea.

Grosics a avut succes în România, și pe terenul de fotbal. La meciul interțări de la București, Ungaria a cîștigat cu 5—1. Ziarele românești scriau: „De zece ani nu am mai văzut un portar atît de bun. Fără reținere putem să-l comparăm cu celebrul Zamora, deși acest tînăr mai are viitorul în fața sa".

Laudele prea multe la număr l-au condus pe talentatul Grosics la acte de indisciplină, care i-au atras o suspendare de un an. *Această excludere i-a prins bine pentru restul carierei sale. Dîndu-și seama de abaterile săvîrșite, el și-a propus să devină alt om, lucru pe care l-a reușit. În același an, s-a transferat la Honved, cel mai puternic club maghiar din acea perioadă. Rechemat în lot, el a făcut o partidă foarte bună împotriva Poloniei la Varșovia, joc pe care Ungaria l-a cîștigat cu 5—2. După această victorie, aproape cinci ani echipa Ungariei nu a cunoscut înfrîngere. Succesele neîntrerupte ale echipei ungare au găsit ecou în toată lumea. Această fantastică echipă care mergea din victorie în victorie, a avut după Grosics următoarele atuuri: echipa se remarca prin elemente tehnico-tactice încă necunoscute de către adversar; cuprindea 6 jucători de mare clasă, care în afară de Hidegkuti, veneau de la Honved; aproape toți au atins în acea perioadă vîrful carierei lor; o armonie perfectă și o disciplină remarcabilă.*

Jocurile preliminare pentru turneul olimpic final de la Helsinki, Ungaria le-a cîștigat de o manieră entuziasmantă: 6—0 cu Polonia, 5—0 cu R.D.G., 6—1 cu Finlanda, 2—1 cu România. Iar la Olimpiadă a înregistrat următoarele rezultate: 3—0 cu Italia, 7—1 cu Turcia, 6—0 cu Suedia și în finală 2—0 cu Iugoslavia. Dar nu numai aceste victorii au contribuit la cîștigarea prestigiului. Altă zi a intrat în istoria fotbalului mondial. Ziua în care Ungaria a învins pe stadionul Wembley echipa Angliei cu 6—3, spulberînd astfel mitul invincibilității englezilor pe teren propriu. Această victorie a fost obținută după ce înaintea acestui „joc al secolului" Ungaria nu a reușit la Budapesta să treacă de Suedia (2—2). Cînd ungurii, la sosirea în Londra, au declarat, că au venit să cîștige, englezii l-au taxat drept „supraestimatori". După joc însă, toată lumea vorbea în superlative de această faimoasă echipă care demonstrase un fotbal rar văzut în lume. Meciul acesta mult comentat a fost filmat și proiectat în multe țări. Acest rezultat împreună cu revanșa de la Budapesta (7:1 pentru Ungaria) a făcut din echipa Ungariei candidata principală la titlul mondial din 1954.

DECEPȚIA DE LA C. M.

La campionatul mondial din Elveția primele rezultate au fost și ele excelente (9—0 cu Coreea de Sud, și 8—3 cu R.F.G.). Nimeni nu vedea altă echipă mai îndreptățită să culeagă laurii victoriei finale. Dar, după meciurile grele cu Brazilia și Uruguay, cîștigate cu același scor de 4—2, finala a constituit una din cele mai mari surprize din istoria fotbalului. După cum se știe, echipa germană care fusese învinsă mai înainte cu 8—3 și care a fost condusă în finală cu 2—0 după numai 6 minute de joc, a ieșit pînă la urmă învingătoare. Iată ce a declarat Grosics după această partidă memorabilă: „Noi ne-am subestimat adversarul și susțin că dacă am fi jucat a doua zi o nouă partidă am fi cîștigat categoric! Dar cum finala se joacă o singură dată, echipa cea mai îndreptățită să cîștige titlul suprem s-a îndreptat spre țară cu capetele plecate. Primirea a fost foarte rece și după un an aproape toată echipa a fost suspendată. De la aceste întîmplări, fotbalul maghiar a dat înapoi cu pași repezi și se poate spune că nici azi nu și-a revenit complet.

După mulți ani petrecuți în diferite locuri, Grosics a trecut la clubul Tatabanya. Și-a reluat locul în echipa națională în 1958, cînd începuseră pregătirile pentru campionatul mondial din Suedia. Grosics, însă bolnav de ulcer, nerefăcut complet și resimțind întreruperea din pregătire nu a mai dat randamentul așteptat. El recunoaște și astăzi că nu trebuia să facă parte din lot. În 1962 Grosics a luat parte la cel de al III-lea campionat mondial. În Chile echipa ungară a fost ceva mai bine pusă la punct decît în Suedia ajungînd pînă în sferturi de finală, unde a fost învinsă de echipa Cehoslovaciei, întîlnire care a fost mult comentată.

Cu aceste jocuri „pantera neagră" și-a încheiat de fapt cariera sa. Grosics, cu cele 88 de jocuri în echipa națională, și-a luat rămas bun de la spectatori la 14 octombrie 1962 cu prilejul unui meci Ungaria — Iugoslavia.

Grosics predă ștafeta lui Szentmihaly

PĂRERI DESPRE FOTBAL

Ce gîndește despre fotbal și evoluția lui cel mai bun portar maghiar al tuturor timpurilor și cotat printre vedetele lumii pe acest post? Iată:

„Jocul de fotbal a suferit multe transformări, dar toate în defavoarea lui. Dacă îmi amintesc astăzi sistemul nostru de joc din anii 1950—1954 trăiesc clipe emoționante. Chiar pentru mine era o plăcere să privesc cum ataca echipa noastră. Această tactică ofensivă ne-a făcut de fapt cunoscuți în lumea întreagă și rezultatele sînt o mărturie. Acest joc ne-a condus la victorii. Astăzi totul se bazează pe apărare, trebuie să știi să distrugi. Frumusețea fotbalului se pierde din zi în zi mai mult. În ultimii 10 ani el a dat mult înapoi. După mine, vina principală nu o poartă jucătorii, ci antrenorii care au introdus pe terenul de joc lozinca „victorie cu orice preț". Ea va duce — cu siguranță — la ruinarea completă a jocului dacă nu se va întreprinde ceva. Simplul motiv că nimeni nu mai este interesat ca în primul rînd să înscrie goluri, duce la un joc anost, lipsit de sare și piper. Nu știu de ce ne mai mirăm că numărul spectatorilor scade încontinuu".

— Și acum, Grosics despre... portar:

„Cum am jucat? La Dorog, Mateosz, Honved și Tatabanya am stat foarte rar pe linia porții. Cînd echipa noastră se afla în atac, mă postam la linia de 16 m. Dacă se juca la mijlocul terenului mă retrăgeam la careul mic. Distanța de 5 m nu este o distanță prea mare, dar ea mă ajuta totuși să pot ieși la timp în întîmpinarea atacanților. Trebuia să fiu întotdeauna primul la minge, fiindcă apăram mult cu piciorul. Rareori m-am aruncat la picioarele atacanților. Mai mult căutam să le închid unghiul de tragere sau să-i derutez printr-o fentă înșelătoare, simulînd multe căderi pe care nu le efectuam. La unele jocuri amicale, antrenorul mă lăsa să joc extrem dreapta pentru ca să-mi dau seama de intențiile și posibilitățile atacanților. Antrenamentul mi-a ușurat foarte mult sarcinile de portar."

La toate acestea noi mai avem de adăugat ceva. Gyula Grosics a fost nu numai un fotbalist conștiincios și perseverent la antrenamente; el a practicat cu mare plăcere și atletismul, sport care i-a fost de mare folos în activitatea sa. La vîrsta de 16 ani alerga suta de metri în 11,2, sărea la lungime 6.72 m și la înălțime 1.75 m. În afară de asta, în timpul iernii schia și patina foarte mult și foarte bine. În timpul antrenamentelor de fotbal nici un antrenor nu a fost obligat vreodată să-l admonesteze, iar colegii lui de echipă l-au iubit foarte mult. Pe terenul de sport și în timpul jocurilor a fost întotdeauna foarte disciplinat și corect. La „meciul de adio" antrenorul Lajos Baroti i-a adresat următoarele cuvinte: „Ai fost unul din cei mai mari fotbaliști unguri și totodată unul din cei mai disciplinați și corecți. Sper ca jocul și fair-playul tău să fie un imbold pentru tinerii noștri fotbaliști."

Din anul 1965 Grosics este profesor de educație fizică și antrenor.

DE ICI, DE COLO

Și creierul electronic greșește uneori

Înaintea celei de a doua manșe a meciului *Iugoslavia-Franța*, din cadrul sferturilor de finală ale *„Campionatului Europei"*, un mare ziar din *Belgrad*, a primit toate datele necesare privind vîrsta, înălțimea, greutatea, numărul de meciuri internaționale jucate privind fotbaliștii celor două echipe și toate aceste date le-a introdus într-o mașină electronică care, după cîteva secunde, a dat răspunsul cerut: rezultatul va fi 2—1 pentru Iugoslavia. După cum se știe, *Iugoslavia* a cîștigat dar cu 5—1. Ceea ce demonstrează că în fotbal greșesc pînă și mașinile electronice.

Severitatea lui Cebinac

Internaționalul iugoslav *Zvesdan Cebinac*, unul dintre cei mai buni înaintași ai echipei vest-germane *F.C. Nürenberg*, a declarat recent: *„Nu mai există decît o singură țară unde încă se joacă într-adevăr fotbal: aceasta este Anglia. Peste tot jocul propriu-zis și sportul trec pe planul al doilea".* Într-adevăr, o judecată severă a unui cunoscător.

Ceaikovski demisionează

După cum se anunță în cercurile fotbalistice vest-germane, antrenorul echipei *Bayern München, fostul internațional iugoslav Zlako Ceaikovski* va părăsi echipa la sfîrșitul actualului sezon, urmînd ca pe viitor să activeze la *Hannover 96*. Se pare că locul lui va fi luat de un alt fost internațional iugoslav, *Zebec*.